

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Uprava za veterinu

Sticanje slobodnog statusa od KKS zoniranje i kompartmentalizacija

Tatjana Labus

Uprava za veterinu, Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine

Jelica Uzelac

Uprava za veterinu, Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine

Mina Todorović

EU funded project "Capacity building for development of the National Animal Disease Compensation fund"

Definicije

(Zakon o veterinarstvu)

Zemlja/ područje bez bolesti- jeste teritorija države ili njen deo bez prisustva određene zarazne bolesti za koje je utvrđeno da su ispunjeni uslovi koje propisuje OIE za nepostojanje određene zarazne bolesti

Zona- Zona jeste deo teritorije države sa određenim zdravstvenim stanjem životinja

Kompartiment - kompartiment jeste jedan ili više objekata sa istim biosigurnosnim uslovima i istim uslovima ishrane, nege i držanja životinja, kao i istim zdravstvenim statusom u odnosu na određene bolesti životinja(zakon o veterinarstvu)

Trenutna situacija- spovodi se vakcinacija protiv KKS

Sprovodi se vakcinacija protiv kks- 100% zaštita od izbijanja bolesti

Od 2007-2013 samo 2 epizootije

Poslednji slučaj KKS prijavljen je 2010 godine (*Sremska Mitrovica - Veliki Radinci, Bešenovo*)

Epizootije KKS do 2007 godine 300-400 žarista godišnje

Zabranjen izvoz svinja i svežeg mesa svinja u EU, dozvoljen na područje Rusije, balkanskih zemalja i drugih država koje vakcinišu protiv KKS

Tenutno smo u fazi pripreme za intenzivnu vakcinaciju

Aktivnosti koje su u toku: Poboljšanje biosigurnosnih mera na farmama, kontrola kretanja, kampanja podizanja, svesti, nadzor nad divljim svinjama

Biće sprovedena kontrola učinka programa vakcinacije

Plan za prestanak vakcinacije

Odlaze se od 2010 do danas, zbog:

1. Pojave bolesti (*Sremska Mitrovica -Veliki Radinci, Bešenovo-* 2010 godina)
2. Cirkulacija virusa (stalna pojava antitela kod mladih divljih svinja)

Prestanak vakcinacije nije administrativna odluka Vlade ili Ministarstva, zavisi od epizootiološke situacije i efikasnosti vakcinacije

Posle faze intenzivne vakcinacije sledi faza u kojoj će se prestati sa vakcinacijom
Obezbeđivanje dalje podrške unapređenju zdravstvenog stanja životinja u Srbiji putem:

- ✘ Dalja transpozicija EU zakonodavstva u vezi KKS gde je cilj potpuno usklađeno zakonodavstvo sa zakonodavstvom EU
- ✘ Podrška Evropske Unije (Nacionalni i Regionalni IPA finansirani projekti)
- ✘ Unapređenje strateškog akcionog plana i programa za suzbijanje, iskorenjivanje i nadzor KKS
- ✘ Razvoj plana aktivnosti za dobijanje statusa slobodan od bolesti KKS
- ✘ Povećanje stope implemenatcije biosigurnosnih mera na farmi svinja

TRENTNI USLOVI ZA IZVOZ SVINJA I SVEŽEG MESA SVINJA U EU

UREDBOM KOMISIJE (EU) br. 206/2010 od 12. marta 2010. o utvrđivanju popisa trećih zemalja, državnih područja ili njihovih delova odobrenih za unos u Evropsku uniju određenih životinja i svežeg mesa i i uslova za veterinarsko sertifikiranje

Da životinje ili proizvodi dolaze sa teritorije:

1. koja je **slobodna od KKS 12 meseci** ili
  - sa teritorije na kojoj poslednjih 12 meseci nije bilo pojave KKS i da je teritorija proglašena slobodnom od KKS
2. gde je **zabranjena vakcinacija** i uvoz životinja koje su vakcinisane
3. da su životinje **testirane 30 dana pre isporuke** i da su rezultati na prisustvo antitela na KKS sa **negativnim rezultatima**

Strategija- predlog

ZEMLJA ILI ZONE SLOBODNE OD KKS BEZ VAKCINACIJE

- Sticanje statusa slobodanog od klasične kuge svinja, bez vakcinacije, zateva potpunu primenu mera predviđenih u propisima za KKS i dijagnostičkom priručniku.
- Nadzor mora biti konstantno sproveden kako bi se prikupile informacije kojima se potvrđuje da virus klasične kuge svinja ne cirkuliše u populaciji svinja (domaće svinje, divlje svinje ili i jedne i druge) u zemlji

Strategija- predlog

ZONIRANJE ili KOMPARTMENTALIZACIJA

Zoniranje i kompartmentalizacija su procedure koje se sprovode od strane zemlje članice sa osvrtom na definisanje subpopulacije posebnog zdravstvenog stanja u okviru teritorije, a sve u cilju kontrole bolesti i /ili međunarodne trgovine (OIE poglavlje 4.3)

- Kompartmentalizacija i zoniranje su koncepti koji se mogu primeniti kada kompletna eradikacija ne može biti postignuta u zemlji u kratkoročnom do srednjeročnom periodu.
- Ovi koncepti se posebno razvijaju kako bi se dozvolio međunarodni promet svinja sledeći OIE smernice.

Predlog strategije- ZONIRANJE

Zona jeste deo teritorije države sa određenim zdravstvenim stanjem životinja

Zoniranje se odnosi na dokazivanje odsustva bolesti kod određene subpopulacije životiea u pojedinim geografskim regionima (koristeći se prirodnim, veštačkim ili legalnim granicama) (OIE poglavlje 4.3.)

Predlog strategije- ZONIRANJE

- ✓ pod odgovornošću i kontrolom nadležnog organa
- ✓ doprinosi bezbednosti međunarodne trgovine
- ✓ može pomoći pri kontroli i iskorenjivanju bolesti na teritoriji zemlje članice
- ✓ može podstaći efikasniju upotrebu resursa u određenim delovima zemlje
- ✓ može dovesti do progresivnog uvećanja teritorije slobodne od vakcinacije

Zoniranje- kriterijumi

- trenutna populacija svinja
- gustina farmi svinja
- njihova kategorizacija i
- rezultat monitoringa divljih svinja

Zoniranje

Tri različite zone se mogu indetifikovati:

- **'zona A' – slobodna bez vakcinacije**
- **'zona B' – priprema za obustavu vakcinacije** (da se pripremi za obustavu vakcinacije i spajanje sa 'zonom A' tako da ima isti sanitarni status)
- **'zona C' – nastavak vakcinacije**

Tokom 2015 i 2016 vakcinacije će biti primenjena na celoj teritoriji Srbije u okviru **'zone A'** primenjuju se sledeće mere:

- ✓ obustava vakcinacije
- ✓ sprovodi se pojačani nadzor i kod domaćih i divljih svinja sa ciljem ranog otkrivanja KKS i upravljanjem epidemijom na osnovu opšteg pasivnog nadzora ili aktivnog nadzora u slučaju sumnje
- ✓ Kontrola kretanja svinja i druge preventivne mere

Zoniranje

Mere koje trebaju biti primenjene radi prevetive protiv KKS i radi osigurnja njenog ranog otkrivanja:

- Indetifikovanje životinja i njihove sledljivosti
- Testiranje kretanja životinja pre njihovog dolaska
- specifične procedure za tretiranje uzoraka, slanje i testiranje
- Pojačanje biosigurnosti uključujući čišćenje- dezinfekcione procedure pri čišćenju transportnih sredstava i mogućim obaveznim pravcima
- Obuka i kampanje za podizanje svesti za javnost, uzgajivače , trgovce, lovce ili veterinare

Plan aktivnosti za KKS

	Godinan-1	Godinan	Godinan+1	Godinan+2	Godinan+3	Godinan+4
OPCIJE ZA STATUS SLOBODNOG	OIE standardi—u toku poslednjih 12 meseci nadzor/bez epidemije/bez infekcije bez vakcinacije ili DIVA			Slobodna zona A	Slobodna zona A + B	Slobodna zemlja
ZONA A	Intenzivna vakcinacija Nadgledanje pokivenosti	Prestanak vakcinacije Nadzor Kontrolakretanja	Nadzor Kontrolakretanja	Nadzor Kontrolakretanja	Nadzor Kontrolakretanja	Nadzor Kontrolakretanja
ZONA B	Nastavak vakcinacije Unapređenje biosigurnosti	Intenzivna vakcinacija Nadgledanje pokivenosti	Prestanak vakcinacije Nadzor Kontrolakretanja	Nadzor Kontrolakretanja	Nadzor Kontrolakretanja	Nadzor Kontrolakretanja
ZONA C	Nastavak vakcinacije Unapređenje biosigurnosti	Nastavak vakcinacije Unapređenje biosigurnosti	Intenzivna vakcinacija Nadgledanje pokivenosti	Prestanak vakcinacije Nadzor Kontrolakretanja	Nadzor Kontrolakretanja	Nadzor Kontrolakretanja
CELA ZEMLJA	Nadgledanje divljih svinja	Nadgledanje divljih svinja	Nadgledanje divljih svinja	Nadgledanje divljih svinja	Nadgledanje divljih svinja	Nadgledanje divljih svinja

Saradnja i komunikacija je važna

- Od proizvođača do veterinarskih organizacija
  - Zasnovano na karakterističnim ili ne karakterističnim znacima bolesti:
    - Akutna/povećana smrtnost
    - Abortusi
    - CNS znaci – kongenitalni tremor
- Od veterinarskih organizacija do proizvođača
  - Zasnovano na specifičnoj opasnosti
  - Zasnovano na potvrđenim laboratorijskim nalazima
  - Edukacija
- Važnost kliničkog nadzora
  - Uključivanje inspekcije mesa
- Pravovremeno testiranje
  - Tamo gde bolest ne može biti isključena kliničkim ispitivanjem

OIE UPITNIK KKS SLOBODAN STATUS ILI ZONA

Jedno od pitanja....

opis pojave KKS u državi ili zoni (datum prvog pojavljivanja bolesti, za koje se vreme bolest proširila i na koje udaljenosti, poreklu infekcije i datumu zadnjeg registrovanog slučaja u državi ili zoni, kako je KKS bio kontrolisan i iskorenjen u državi ili zoni (npr. stamping out, zoniranje), koji je vremenski okvir za eradikaciju

- Da li su životinje registrovane pojedinačno ili grupno?
- Opisati kriterijume i metode za identifikaciju, registraciju i praćenje kretanja u svim sektorima proizvodnje svinja uključujući i svinja koje se drže na otvorenom (slobodno držanje)
- Kako se kretanje svinja kontroliše u svim sektorima u državi ili zoni, ili između zona istog ili različitog statusa?

OIE UPITNIK KKS SLOBODAN STATUS ILI ZONA

Klinička sumnja

- Koji su kriterijumi za postavljanje sumnje na KKS?
- Koja je procedura za obaveštavanje (od strane koga i kome) i kakve su kazne propisane za neuspeh izveštavanja?
- Obezbediti kratak pregled u obliku tabele koji ukazuje na broj sumnjivih slučajeva, broj uzoraka testiranih na KKSV, tip uzorka, metoda(e) testiranja, i rezultata (uključujući diferencijalnu dijagnostiku)

i sve to **za period od prethodnih 12 meseci.**

OIE UPITNIK KKS SLOBODAN STATUS ILI ZONA

Pored dokumentovanih dokaza da su propisi prikladno sprovedeni i nadgledani, predstavnik zemlje članice mora da preda deklaraciju koja uključuje:

- a) da nije bilo izbijanja bolesti KKS ili dokaza o KKS^{SV} infekcije kod domaćih i divljih svinja u zatočeništvu u zemlji i zonama tokom prethodnih 12 meseci
- b) *vakcinacija* protiv KKS nije bila sprovedena kod domaćih i divljih svinja u zatočeništvu u zemlji ili *zoni* tokom prethodnih 12 meseci;
- c) uvezene svinje i proizvodi od svinjskog mesa su u skladu sa relevantnim zahtevima

DOBIJANJE KKS SLOBODNOG STATUSA idealan scenario

2016

Intenzivna vakcinacija 2016

sredina/ kraj **2016** prestanak vakcinacije

(12 meseci)

sredina/ kraj **2017**

Podnošenje popunjenog OIE upitnika novembar 2017/2018)

Evaluacija upitnika (6 meseci)

Dobijanje statusa slobodnog od KKS maj 2018/maj 2019

VAŽNO JE ZAPAMTITI

1. Sveobuhvatna vakcinacija svih svinja
2. Obeležavanje, promet, veterinarska dokumentacija
3. Prijavljivanje sumnje i pozitivnog slučaja
4. Primena i unapređenje biosigurnosnih mera i dobre farmske prakse
5. Posledice nesprovođenja vakcinacije i propusti u primeni biosigurnosnih mera
6. Saradnja odgajivača i veterinara (obeležavanje, vakcinacija, promet, veterinarska dokumentacija, postavljanje sumnje i dr., sprečavanje nelegalnog prometa
7. Redovne kontrole sprovođenja mera zdravstvene zaštite
8. Šira slika dostizanja statusa zemlje slobodne od KKS – OIE-EU (ruralni razvoj, unapređenje stočarstva, potencijali za klaničnu i prerađivačku industriju...)

Hvala na pažnji!

